

Bijlage V

Semigestructureerde interviewleidraad (directie/leerkracht)

Visie bij de vragen

1. Welke specifieke onderwijsvisie (of een bepaalde set aan waarden) heeft uw school rond levensbeschouwing en levensbeschouwelijke diversiteit?
 - (Vraag naar meer beschrijving...)
 - Hoe implementeert deze school deze visie (of waarden) in de dagelijkse praktijk?
 - Waar vinden we dat terug (welke interne /externe documenten, andere dan het schoolreglement)?
2. Hebben leerlingen of ouders inspraak of worden ze soms geraadpleegd over het vak levensbeschouwing én over levensbeschouwelijke vragen en situaties op deze school?
 - Zo ja, wanneer en hoe?/Zo neen, redenen?
 - Zo ja, wat is de uitkomst (treden er bv. onenigheden op of worden conflicten over gevoelige thema's eerder bewust volledig vermeden)?
3. In welke mate bestaat in deze school tussen de leerlingen de neiging om spanningen te hebben tussen levensbeschouwelijke en wetenschappelijke vertogen? Bv. als een leerling om ethische redenen (verbonden met levensbeschouwing) bezwaar maakt tegen dissectie van dieren/ zeker ook vragen naar creationisme (zal zeker meespelen in scholen met veel moslimleerlingen).
4. ***Hoe komt levensbeschouwelijke diversiteit voor in het lesmateriaal dat deze school gebruikt (naast het lesmateriaal van het levensbeschouwelijke vak)?
 - *** Vragen aan leerkracht die geen levensbeschouwelijk vak geeft (bvb. Nederlands)
5. ***In welke mate belicht de inrichting van deze school de leefwerelden van de diverse levensbeschouwelijke samenleving?
 - *** Eerst via eigen observatie(s) te beoordelen, daarna eventueel hiernaar polsen om verklaringen te vinden.
6. In welke mate werkt deze school samen met andere scholen om de levensbeschouwelijke diversiteit op de eigen school vorm te geven?

Levensbeschouwelijke vragen op school (concrete casussen) en aanpak

1.
 - A. In welke mate is het op school/in de klas toegelaten levensbeschouwelijke kentekens* te dragen? (redenen wel / niet)
 - * Keppeltje, hoofddoek, een kruisteken rond de hals, enz.. Het gaat niet over politieke en filosofische tekens (zoals het handje van Fatima, kledij met opschrift, enz.).
 - B. Is het al gebeurd dat leerlingen of ouders vragen om levensbeschouwelijke kentekens te mogen dragen?
 - Indien ja, geef eens een voorbeeld van dergelijke vraag
 - Polsen in welke mate dezelfde of andere vragen terugkeren.
 - C. Hoe gaan jullie met die vraag om?
 - Voorbeeldcasus
 - In het algemeen (zelfde werkwijze of soms verschillen in oplossingen)?
 - Hoe krijgen deze oplossingen vorm? (beslissing directeur, of na gesprek met partijen...)

- D. In welke mate ervaar je die oplossing (C.) als effectief of niet?
- Wanneer wel/wanneer niet?
 - Zijn daar al onenigheden over geweest?
- E. Indien toegelaten: wat is bij benadering het aandeel leerlingen dat kentekens draagt?

2.

- A. In welke mate mogen de leerlingen in deze school/in de klas hun eigen levensbeschouwelijke feesten, bijvoorbeeld het Suikerfeest voor moslimleerlingen en Rosj Hasjana voor Joodse leerlingen, tijdens de schooluren en in de school/klas vieren wanneer die niet op de schoolkalender staan vermeld? (redenen wel / niet)
- B. Is het al gebeurd dat leerlingen of ouders vragen om deze eigen feestdagen tijdens de schooluren te mogen vieren?
- Indien ja, geef eens een voorbeeld van dergelijke vraag
 - Polsen in welke mate dezelfde of andere vragen terugkeren.
- C. Hoe gaan jullie met die vraag om?
- Voorbeeldcasus
 - In het algemeen (zelfde werkwijze of soms verschillen in oplossingen)?
 - Hoe krijgen deze oplossingen vorm? (beslissing directeur, of na gesprek met partijen...)
- D. In welke mate ervaar je die oplossing (C.) als effectief of niet?
- Wanneer wel/wanneer niet?
 - Zijn daar al onenigheden over geweest?
- E. Wordt dat vaak toegepast?
- F. Wordt daar actief mee omgegaan, in de zin dat afwezig en toch worden overtuigd om naar school te komen?

3.

- A. In welke mate wordt in deze school/in de klas toegelaten dat leerlingen tijdens de schooluren bidden? (redenen wel / niet)
- Indien ja, hoe gebeurt dit dan in de praktijk (voorzien van ruimte, ...)?
 - Indien neen, wat zijn de redenen om dit niet toe te laten? Indien geen ruimte, redenen
 - Indien graag ruimte voorzien: wat zijn hindernissen?
- B. Is het al gebeurd dat leerlingen of ouders vragen om tijdens de schooluren te mogen bidden op school of naar een ruimte om te mogen bidden?
- Indien ja, geef eens een voorbeeld van dergelijke vraag
 - Polsen in welke mate dezelfde of andere vragen terugkeren.
- C. Hoe gaan jullie met die vraag om?
- Voorbeeldcasus
 - In het algemeen (zelfde werkwijze of soms verschillen in oplossingen)?
 - Hoe krijgen deze oplossingen vorm? (beslissing directeur, of na gesprek met partijen...)
- D. In welke mate ervaar je die oplossing (C.) als effectief of niet?
- Wanneer wel/wanneer niet?
 - Zijn daar al onenigheden over geweest?
- E. Indien toegelaten: wat is bij benadering het aandeel leerlingen dat tijdens de schooluren bidt?

4.

- A. (Enkel vragen indien deze school een schoolrestaurant heeft) In welke mate worden in deze school halal, vegetarische of aan andere levensbeschouwingen aangepaste maaltijden aangeboden? (redenen wel / niet)
- B. Is het al gebeurd dat leerlingen of ouders vragen om halal, vegetarische of aan andere levensbeschouwingen aangepaste maaltijden aangeboden te krijgen?
 - Indien ja, geef eens een voorbeeld van dergelijke vraag
 - Polsen in welke mate dezelfde of andere vragen terugkeren.
- C. Hoe gaan jullie met die vraag om?
 - Voorbeeldcasus
 - In het algemeen (zelfde werkwijze of soms verschillen in oplossingen)?
 - Hoe krijgen deze oplossingen vorm? (beslissing directeur, of na gesprek met partijen...)
- D. In welke mate ervaar je die oplossing (C.) als effectief of niet?
 - Wanneer wel/wanneer niet?
 - Zijn daar al onenigheden over geweest?
- E. Indien toegelaten: wat is bij benadering het aandeel leerlingen dat aangepaste maaltijden vraagt?

5.

- A. (Enkel vragen indien deze school zwemlessen aanbiedt) In welke mate laat de school gescheiden zwemmen toe? (redenen wel / niet)
- B. Is het al gebeurd dat leerlingen of ouders vragen naar gescheiden zwemlessen?
 - Indien ja, geef eens een voorbeeld van dergelijke vraag
 - Polsen in welke mate dezelfde of andere vragen terugkeren.
- C. Hoe gaan jullie met die vraag om?
 - Voorbeeldcasus
 - In het algemeen (zelfde werkwijze of soms verschillen in oplossingen)?
 - Hoe krijgen deze oplossingen vorm? (beslissing directeur, of na gesprek met partijen...)
- D. In welke mate ervaar je die oplossing (C.) als effectief of niet?
 - Wanneer wel/wanneer niet?
 - Zijn daar al onenigheden over geweest?
- E. Indien toegelaten: wat is bij benadering het aandeel leerlingen dat gescheiden zwemlessen vraagt?

6. Casus:

Stel dat leerlingen uit de Jehova's getuigen-gemeenschap niet willen deelnemen aan een schoolparade op een schooldag en ter gelegenheid van een nationale herdenking

Eerst vragen of deze casus al is voorgevallen.

- Indien ja, vragen naar hun reactie + oplossing toen?
- Indien neen, Hoe zou u hierop reageren?
- En wat zou de school concreet als oplossing voorstellen?

7. Twee casussen:

- A. Stel dat moslimleerlingen op de speelplaats luidop beginnen te citeren uit de Koran.

Eerst vragen of deze casus al is voorgevallen.

- Indien ja, vragen naar hun reactie + oplossing toen?
- Indien neen, Hoe zou u hierop reageren?
En wat zou de school concreet als oplossing voorstellen?

- B. Stel dat moslimleerlingen op basis van hun geloof weigeren om nog om te gaan met meisjes in hun klas.

Eerst vragen of deze casus al is voorgevallen.

- Indien ja, vragen naar hun reactie + oplossing toen?
- Indien neen, Hoe zou u hierop reageren?
En wat zou de school concreet als oplossing voorstellen?

8. Casus:

Stel dat het schooljaar eindigt op vrijdag 27 in plaats van maandag 30 juni. Dit heeft niets met levensbeschouwingen te maken, maar met het feit dat velen op maandag al met vakantie zijn. Kan dergelijke 'uitzondering' ook worden gemaakt voor levensbeschouwelijke feestdagen die niet op de schoolkalender staan vermeld, zoals het Suikerfeest en Rosj Hasjana?

Eerst vragen of deze casus al is voorgevallen.

-
- Indien ja, vragen naar hun reactie + oplossing toen?
- Indien neen, Hoe zou u hierop reageren?
En wat zou de school concreet als oplossing voorstellen?

Effectiviteit van de gekozen aanpak/visie

1. Hoe ervaart deze school het levensbeschouwelijk accommoderen* via haar einddoelen/eindtermen/eigen schoolproject?
***Definitie: Levensbeschouwelijke accommodatie wordt daarbij gedefinieerd als "het bevorderen van inclusie en participatie van leerlingen met verschillende levensbeschouwingen, zonder dat deze hun verschillende (evoluerende) levensbeschouwelijke identiteit verliezen".
2. Wat zijn de allergrootste uitdagingen op het vlak van levensbeschouwelijke accommodatie?

Toetsing aan onderliggende begrippen, eventueel niet vragen indien hiervoor al werd op ingegaan, blijven echter relevante vragen

1. Wat betekent het begrip 'neutraliteit' voor u binnen een onderwijscontext?
Vraag hetzelfde over het begrip 'actief pluralisme' en 'actief burgerschap'
2. In welke mate kent u (een) synoniem(en) voor het begrip 'neutraliteit'?
Vraag hetzelfde over het begrip 'actief pluralisme' en 'actief burgerschap'.
3. Hoe brengt u 'levensbeschouwelijke accommodatie' enerzijds en begrippen zoals 'neutraliteit', 'actief pluralisme' en 'actief burgerschap' anderzijds met elkaar in verband? Kan u een voorbeeld geven